

روشن تحقیق

نگارش مقالات علمی و پایان نامه های تحصیلی

تألیف:

دکتر علی محمدپور
استادیار دانشگاه علوم پزشکی گناباد

دکتر علیرضا ابراهیم زاده
دانشیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد

دکتر مجتبی کیان مهر
استادیار دانشگاه علوم پزشکی گناباد

انتشارات خسروی

۱۳۹۱

سرشناسه
 عنوان و نام پدیدآور
 مشخصات نشر
 مشخصات ظاهری
 شابک
 وضعیت فهرست نویسی
 یادداشت
 یادداشت
 یادداشت
 موضوع
 شناسه افروده
 شناسه افروده
 رده بندی کنگره
 رده بندی دیسی
 شماره کتابشناسی ملی

: محمدریز، علی. ۱۳۳۲ -
 : روش تحقیق، نگارش مقالات علمی و پایان نامه تحصیلی / تألیف علی محمدریز، علیرضا ابراهیمزاده، مجتبی کیانمهر.
 : تهران : خسرو، ۱۳۹۱.
 : ۲۲۸ ص.؛ جدول نمودار.
 : 978-600-209-087-4
 : فبا
 : وزارت معارف.
 : کتابخانه.
 : نمایه.
 : تحقیق - روش شناسایی - راهنمای آموزشی
 : کتابمهر، مجتبی، ۱۳۵۲ -
 : ابراهیمزاده، علیرضا، ۱۳۳۲ -
 : Q18-05/9م۲۲ ۱۳۹۱
 : ۰۰۱/۲۲-۷۱۲
 : ۲۹۱۹۸۰۴

عنوان:
 تألیف:
 ناشر:
 قطع:
 نوبت چاپ:
 تیراژ:
 صفحه آرایه:
 چاپ و صحافی:
 شابک:
 قیمت:

روش تحقیق، نگارش مقالات علمی و پایان نامه تحصیلی
 دکتر علی محمد پور - دکتر علیرضا ابراهیمزاده
 دکتر مجتبی کیانمهر
 انتشارات خسروی
 وزیری
 اول ۱۳۹۱
 ۱۲۰۰ جلد
 سید مهدی متولی شهری
 پورروشن
 ۹۷۸-۶۰۰-۳۹-۰۰۷-۴
 ۱۱۹۰۰ ریال

کلیه حقوق قانونی این اثر متعلق به مولفین است.

مرکز پخش: انتشارات خسروی
 خیابان انقلاب، بین خیابان وصال و قدس، کوچه اسکو، پلاک ۲۳، واحد ۵
 تلفن: ۶۶۴۹۰۷۱۹-۶۶۴۹۰۷۲۰-۶۶۴۹۱۰۲۹-۶۶۴۹۱۰۲۹ فاکس: ۶۶۹۵۰۶۴۸

مقدمه

گزین برتر اندیشه بر نگذرد

به نام خداوند جان و خرد

انسان از ابتدای خلقت همواره در پی کشف قوانین موجود در طبیعت، شناخت پیچیدگی‌های محیط، پیش‌بینی رویدادهای آینده و پی بردن به روابط بین پدیده‌های پیرامون خود بوده است. پیشرفت‌های شگفت علمی تاکنون منجر به غلبه بر بسیاری از مشکلات، شناخت بیماری‌ها، افزایش طول عمر و بهبود کیفیت زندگی شده است. گرچه در این مسیر تعداد معدودی از اکتشافات به صورت اتفاقی و به اثر تصادف رخ داده، شناخت و کاربرد روش تحقیق علمی، پیشرفت را سرعت بخشیده و بدون شک توسعه بسیاری از جوامع مرهون کاربرد روش‌های تحقیق جهت پی بردن به ریشه‌های اصلی مشکلات و یافتن بهترین راه حل برای مسایل است. به عبارت دیگر تحقیق به عنوان راهی برای اندیشیدن درست و مجهز شدن به فتونی که انسان را در نیل به این مهم و دقت در تفکر یاری می‌کند مطرح می‌باشد و در جهان امروز تفکر و تصمیم‌گیری مطلوب و مبتنی بر شواهد در همه امور ضروری می‌نماید. لذا جوامع مختلف به این رویکرد و امر کاوش و تحقیق در حوزه‌های مختلف همت گماشته و اندیشمندان و مؤلفان زیادی در این زمینه قلم به دست گرفته‌اند که حاصل آن مقالات، مطالب و کتب فراوانی است که در حیطه‌های گوناگون در اختیار است و اما این راهی است که هنوز پایانی برای آن نمی‌توان تصور شد. با چنین باوری و با هدف کمک به همه عزیزان و دانش پژوهان در این عرصه مجموعه حاضر تألیف و ارایه گردید تا با یاری خداوند متعال بتواند هر چند اندک اما رهگشای بعضی از مسایل و ابهامات پیش روی اندیشمندان و محققین در گروه‌ها و مقاطع مختلف باشد. سال‌ها تحقیق، نگارش و انتشار مقالات و اجرای طرح‌های پژوهشی، تدریس دروس مرتبط با روش تحقیق در مقاطع مختلف کارشناسی تا دکتری و هدایت و راهنمایی پایان نامه‌ها و رساله‌های تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دانشگاه، این باور را در مؤلفین ایجاد نموده است که چنین مجموعه‌ای بتواند به نحو مؤثری مورد استفاده مخاطبین و دانش پژوهان محترم در رشته‌های مختلف تحصیلی بویژه علوم پزشکی، همکاری از چند دانشگاهی و دانشجویان عزیز قرار گیرد. از ویژگی‌هایی که سعی گردید کتاب حاضر را از سایر آثار مشابه متمایز نماید، جامعیت در بحث تحقیق و مراحل مختلف آن، چگونگی تدوین و آماده سازی مقالات علمی حاصل از پژوهش و کلیات و چگونگی تدوین پایان نامه‌های تحصیلی می‌باشد. استفاده از منابع و دیدگاه‌های مختلف با دیدگاه‌های تحلیلی و ترکیبی مؤلفین، تأکید بر اختصار و در عین حال عصاره و چکیده‌های برگرفته از منابع موجود همراه با ارایه مثال‌های ملموس و کاربردی، ارایه مطالب کاربردی آزمون‌های آماری شایع در امر تحقیق و شیوه‌های رایج مرجع نگاری از دیگر ویژگی‌های قابل ذکر در این مجموعه است. در عین حال با تمام تلاش و دقت اعمال شده، مؤلفین خود را از نقصان و خطا مبرا ندانسته و از تمامی مخاطبین عزیز و اندیشمندان گرانمایه مصرانه استدعا دارند تا با ارایه نقطه نظرات پیشنهادی خود، ما را در بهبود نسخه‌های جدید و چاپ مجدد یاری نمایند.

در پایان ضمن تقدیر فراوان از تمامی بزرگوارانی که در تهیه و آماده سازی این کتاب همکاری نمودند، سپاس ویژه خود را از شورای انتشارات دانشگاه علوم پزشکی گنبداد و خصوصاً جناب آقای مهدی متولی شهری و جناب آقای مجتبی ازقندی شهری که در صفحه آرایی و نمایه سازی کتاب اهتمام نمودند، اعلام می‌داریم.

مؤلفین

فهرست مطالب

فصل اول: مبانی و عنوان تحقیق	۲
تحقیق چیست؟	۲
انواع تحقیقات	۴
مراحل و اطلاعات لازم برای تدوین یک طرح تحقیقاتی	۶
انتخاب موضوع و تعیین عنوان طرح تحقیقاتی	۸
منابع انتخاب موضوع پژوهش	۸
ضوابط نگارش عنوان طرح تحقیقاتی	۹
معیارهای تمیز اولویت و انتخاب عنوان طرح تحقیقاتی	۱۰
ویژگی ها و معیارهای یک محقق خوب	۱۳
فصل دوم: مسأله تحقیق	۱۶
بیان مسأله تحقیق	۱۶
روش های شناسایی مسأله	۱۶
چرا بیان مسأله تحقیق اهمیت دارد؟	۱۸
چه اطلاعاتی باید در بیان مسأله گنجانده شود؟	۱۸
ارزشیابی مسأله تحقیق	۲۱
فصل سوم: بررسی متون و مطالعات انجام شده	۲۶
مرور متون و مطالعات گذشته	۲۶
منابع وارد شده در بررسی متون	۲۸
فرآیند بررسی متون در تحقیق	۲۸
انواع نورش در بررسی متون	۳۲
فصل چهارم: اهداف، سوالات و فرضیه های تحقیق	۳۴
اهداف، سوالات و فرضیه های تحقیق	۳۴
انواع هدف	۳۴
سوالات تحقیق	۳۹
فرضیه تحقیق	۴۰
فصل پنجم: مفاهیم و متغیرهای پژوهش	۴۸
تعریف واژه ها	۴۸
متغیرها	۵۰
انواع متغیرها	۵۱
نقش متغیرها در پژوهش	۵۱
الف) متغیر مستقل، تأثیرگذار یا درون زا	۵۱
ب) متغیر وابسته، تأثیرپذیر یا برون زا	۵۲
ج) متغیر مداخله کننده	۵۲
د) متغیر تعدیل کننده	۵۴
هـ) متغیر زمینه ای، جمعیت شناسی یا دموگرافیک	۵۴

۵۵	 (و) متغیر کنترل
۵۵	 (ز) متغیر مرکب
۵۵	 (ح) متغیرهای دو ارزشی و چند ارزشی
۵۷	 واحد اندازه گیری متغیرها
۵۷	 انواع مقیاس های آماری

فصل ششم: انواع مطالعات

۶۲	 انواع مطالعات
۶۳	 دیدگاه های حاکم بر روش تحقیق
۶۴	 تقسیم بندی مطالعات
۶۹	 شاخه ترین انواع مطالعات در علوم پزشکی
۶۹	 مطالعات مشاهده ای
۶۹	 مطالعات توصیفی
۷۱	 مطالعه موردی
۷۲	 مطالعات هنجاری
۷۳	 مطالعه اکولوژیک (بوم شناختی)
۷۳	 مطالعات تحلیلی
۷۴	 مطالعات همبستگی یا همخوانی
۷۶	 مطالعه طولی
۷۷	 مطالعات تاریخی
۷۷	 متا آنالیز
۷۷	 مطالعات مقطعی
۷۸	 مطالعات مورد- شاهدهی
۷۹	 مطالعات هم گروهی
۸۴	 مطالعات مداخله ای
۸۴	 انواع مطالعات مداخله ای
۸۵	 انواع مطالعات تجربی
۸۷	 مهم ترین انواع طرح های تحقیق نیمه تجربی
۸۸	 مطالعات آزمایشگاهی
۸۸	 کارآزمایی بالینی
۸۹	 انواع کور کردن
۸۹	 انواع و روش های طراحی کارآزمایی بالینی
۸۹	 کارآزمایی بالینی شاهد دار تصادفی
۹۰	 کارآزمایی بالینی با طراحی متقاطع
۹۱	 طراحی موازی
۹۱	 کارآزمایی باز
۹۱	 طراحی فاکتوریل
۹۲	 کارآزمایی مگا
۹۳	 کارآزمایی با اندازه ثابت
۹۳	 کارآزمایی بالینی مستمر

۹۳	کار آزمایی بالینی شاهد دار جور شده
۹۳	کار آزمایی بالینی بدون شاهد
۹۳	کار آزمایی بالینی قبل و بعد
۹۴	طرح زلن
۹۴	طرح ونبرگ
۹۴	مطالعات روش شناسی
۹۵	مطالعات پیش بین
۹۵	روش دلفی

فصل هفتم: جامعه و نمونه پژوهش

۹۹	روش های آمار گیری
۹۹	۱- سرشماری
۹۹	۲- نمونه گیری
۹۹	مراحل نمونه برداری
۱۰۰	معیارهای ورود
۱۰۰	معیارهای خروج
۱۰۰	روش های نمونه گیری
۱۰۱	الف) نمونه گیری احتمالی
۱۰۱	۱- نمونه گیری تصادفی ساده
۱۰۱	۲- نمونه گیری تصادفی منظم
۱۰۲	۳- نمونه گیری تصادفی طبقه ای
۱۰۳	۴- نمونه گیری تصادفی خوشه ای
۱۰۳	۵- نمونه گیری چند مرحله ای
۱۰۳	ب) نمونه گیری غیر احتمالی
۱۰۴	۱- نمونه گیری در دسترس یا آسان
۱۰۴	۲- نمونه گیری هدفمند
۱۰۴	۳- نمونه گیری به روش گلوله برفی
۱۰۵	حجم نمونه
۱۰۷	خطاهای رایج در نمونه گیری

فصل هشتم: روش ها و منابع جمع آوری داده ها

۱۱۰	۱- مشاهده
۱۱۳	۲- مصاحبه
۱۱۵	۳- پرسش نامه
۱۱۹	روایی و پایایی
۱۲۲	۴- استفاده از مدارک و اطلاعات موجود
۱۲۳	محدودیت های پژوهش
۱۲۳	بعضی از عوامل مؤثر در ایجاد سوگیری
۱۲۴	اخلاق در پژوهش
۱۲۷	کدهای اخلاقی در پژوهش های علوم پزشکی

فصل نهم: استفاده از آمار توصیفی در پژوهش

۱۳۲	علم آمار
۱۳۳	آماده سازی داده ها
۱۳۴	شاخص های تمایل مرکزی
۱۳۴	میانگین
۱۳۵	مد یا نما
۱۳۶	میان
۱۳۶	چارک ها
۱۳۷	دهک ها و صدک ها
۱۳۷	توزیع های فراوانی
۱۳۷	جدول ها
۱۳۹	طبقه بندی داده ها
۱۴۳	انواع جدول
۱۴۶	نمایش نموداری
۱۴۶	مهم ترین انواع نمودارها
۱۴۷	هیستوگرام
۱۴۹	نمودار چند ضلعی
۱۴۹	نمودار میله ای
۱۵۰	منحنی فراوانی تجمعی
۱۵۱	نمودار دایره ای یا کلوچه ای
۱۵۲	نمودار شاخه و برگ
۱۵۳	نمودار پراکنش
۱۵۴	شاخص های پراکندگی
۱۵۴	دامنه تغییرات
۱۵۵	واریانس
۱۵۵	انحراف معیار
۱۵۵	ضریب تغییرات نمونه
۱۵۶	انحراف چارکی

فصل دهم: کاربرد آمار استنباطی در پژوهش

۱۵۸	آمار استنباطی
۱۵۹	توزیع نرمال (طبیعی - هنجاری)
۱۶۰	مفهوم پارامتر و شاخص آماری
۱۶۱	آزمون فرضیه
۱۶۱	معنی داری آماری
۱۶۳	آزمون های آمار استنباطی
۱۶۳	تحلیل های آماری پارامتری و ناپارامتری و تفاوت آن ها
۱۶۳	خطاهای آزمون فرضیه
۱۶۴	انتخاب آزمون های مناسب
۱۶۴	آزمون های استودنت

۱۶۷	آزمون من - ویتی
۱۶۷	آزمون ویلکاکسون
۱۶۸	آزمون های آنالیز واریانس
۱۷۰	آزمون های همبستگی
۱۷۱	آزمون خی دو
۱۷۲	آزمون دقیق فیشر
۱۷۲	آزمون تک نمار
۱۷۳	رگرسیون
۱۷۴	آزمون کروسکال والیس
۱۷۴	آزمون فیدمن
۱۷۸	فصل یازدهم: مدیریت پژوهش
۱۷۹	مدیریت تحقیق
۱۷۹	طرح کار تحقیق
۱۷۹	برنامه زمانی تحقیق
۱۸۰	چارچوب یا نمودار گانت
۱۸۱	چگونه می توان استفاده از نتایج تحقیق را تضمین کرد؟
۱۸۴	فصل دوازدهم: گزارش تحقیق انتشار نتایج، روش تدوین مقالات و پایان نامه
۱۸۵	نحوه نگارش مقالات پژوهشی
۱۸۶	قسمت های مختلف مقاله
۱۸۸	الف) عنوان
۱۸۹	ب) چکیده
۱۸۹	ج) کلمات کلیدی
۱۹۶	د) متن اصلی یا بدنه مقاله
۱۹۷	تشکر و قدردانی
۱۹۹	فهرست منابع
۱۹۹	مصادیق تقلب در مقالات
۱۹۹	چگونگی تدوین پایان نامه
۱۹۹	صفحات مقدماتی
۲۰۰	متن اصلی
۲۰۴	فهرست منابع
۲۰۶	فصل سیزدهم: اصول مرجع نگاری و فهرست نویسی
۲۰۷	علامه و نشانه های رایج در مرجع نگاری
۲۱۲	سیک و نکوور
۲۱۹	سیک هاروارد
۲۲۳	فهرست منابع
۲۲۹	نمایه واژگان کلیدی
	واژه نامه